

УДК 002.1-028.27:35.072.1

DOI <https://doi.org/10.31470/2518-7600-2021-12-294-311>

**ELECTRONIC DOCUMENT FLOW AS AN INNOVATIVE
MECHANISM OF ORGANIZATION OF PUBLIC
ADMINISTRATION TOWARDS IMPROVEMENT OF
DECENTRALIZATION PROCESSES**

**ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ ЯК
ІННОВАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ОРГАНІЗАЦІЇ
ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ
УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ**

**ЭЛЕКТРОННЫЙ ДОКУМЕНТООБОРОТ КАК
ИНОВАЦИОННЫЙ МЕХАНИЗМ ОРГАНИЗАЦИИ
ПУБЛИЧНОГО АДМИНИСТРИРОВАНИЯ В
УСЛОВИЯХ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ
ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ**

Людмила Шимченко,

*кандидат філософських наук,
доцент кафедри документо-
знавства та методики на-
вчання,*

ShymchenkoL@ukr.net

*[https://orcid.org/0000-0002-
2165-1377](https://orcid.org/0000-0002-2165-1377),*

*Університет Григорія Сковоро-
ди в Переяславі, м. Пере-
яслав, вул. Сухомлинського, 30,
Київська обл., Україна, 08401*

Liudmila Shymchenko,

*Ph.D. in Philosophical Science,
Associate Professor of Depart-
ment of Documentation sciences
and Methods of Teaching,*

ShymchenkoL@ukr.net

*[https://orcid.org/0000-0002-
2165-1377](https://orcid.org/0000-0002-2165-1377),*

*Hryhoriy Skovoroda University
in Pereyaslav, Pereyaslav,
Kyiv region, Ukraine, 08401*

ABSTRACT

The study addresses the issue of the level of implementation of electronic document flow in public administration as a

component of improving the efficiency and transparency of public authorities. Electronic document flow is an effective tool for organizing and administering information, on the basis of which management processes are taken place. Input data processing, analytical processing of information, taking appropriate management decisions – all this takes place in the context of digital transformation in the form of electronic documents and through optimization mechanisms in the form of Electronic Document Flow Systems (EDFS). Since information flows are diverse, multifaceted and quantitatively large, then the information infrastructure, digital means for processing such information must be accordingly effective. The activities of public administration and local self-government bodies, solving problems of both state and regional levels are highly dependent on this.

The article draws attention to the legal and regulatory support for the introduction of electronic document flow in public administration and the need for timely legalization at the level of the Constitution of Ukraine changes in decentralization in relations between central and local authorities with strict unitary system of our state. Account should also be taking the peculiarities of decentralization such as providing territorial communities with multilevel self-government (financial, resource, functional, etc.) while preserving territorial integrity, but with the possibility of developing the regions.

Authorities, creating special web portals, provide an opportunity for citizens to enter the system of administrative and economic relations, to move from one service to another without the need to re-identify. Information and services are specially thematically grouped by life situations or by specific industries and in this form are provided to citizens in the form of various documents. Such informatization leads to a radical rethinking of the role and structure of authorities. Through simple interaction with the authorities and access to public information, official documents and decisions of administrative bodies, citizens are better informed and more willing to participate in the process of

resolving public affairs. Therefore, special attention should be paid to improving the forms of e-democracy, in particular – e-services, local referendums, participation in the petition procedure, etc. Accordingly, at the local level, in the context of the introduction of electronic document flow, it is necessary to streamline administrative procedures, to standardize administrative documents, to use electronic document flow systems in public administration, etc.

Given the relevance, versatility and complexity of the problem of electronic document management in public administration, it is necessary to further study the tools of organization and administration of information in terms of improving decentralization processes, study the tools of local referendums, training local community staff, developing civil society.

Keywords: *decentralization, electronic document circulation, electronic document circulation systems, public administration, electronic services, local referendums, territorial communities, electronic interaction of executive authorities.*

Постановка проблеми. У рамках реалізації Угоди про асоціацію з Європейським Союзом Україна продовжує процес децентралізації, розуміючи, що рівень життя, безпеки, здоров'я, освіти, комфорту й добробуту українців в великій мірі залежить від рівня взаємодії між органами влади, між громадянами та владою. Забезпечувати оперативний та вільний доступ населення до інформації і відкритою діалогу між громадськістю та державою допомагають нові технології, серед яких вирізняється комплексний розвиток електронного документообігу. Так як ефективність процесів децентралізації залежить і від швидкого вирішення завдань створення, відправлення, одержання, оброблення, передавання, зберігання електронних документів, то необхідним постає: вирішення ряду законодавчих, організаційних та технічних проблем, впровадження системи автоматизованого діловодства та засобів організації колективної роботи, використання СЕД, що і

повинно скоротити тривалість вирішення завдань, забезпечити більш продуктивну роботу органів влади, сприяти налагодженого двостороннього електронного зв'язку між громадськістю та органами влади, допомогти в отриманні необхідної інформації, проведенні консультацій та спільному прийнятті рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці застосування електронного документообігу в органах державної влади приділено багато уваги як українських, так і зарубіжних вчених та фахівців-практиків. Серед сучасних наукових досліджень, в яких започатковано аналіз проблеми використання електронного документообігу органами державної влади, слід відзначити праці Д. В. Дубової та С. В. Дубова (Дубова & Дубов, 2006), В. І. Ключевський (Ключевський, 2019), С.Г. Кулешов (Кулешов, 2012), Н. В. Грицяк, Соловйов С. Г. (Грицяк & Соловйов, 2015), О. В. Лаба (Лаба, 2012), В. П. Писаренко (Писаренко, 2020) та ін. У своїх працях ці та інші науковці досліджують теоретичні засади електронного документообігу, визначають місце та роль електронного документообігу в системі електронного урядування, вивчають проблеми ефективності функціонування систем електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади тощо. Водночас, оскільки тема є досить актуальною на даний час, то варто звернути особливу увагу на інструменти організації та адміністрування інформації в умовах удосконалення децентралізаційних процесів, вивчення інструментів місцевих референдумів та ін.

Метою статті є дослідження проблеми впровадження електронного документообігу як механізму організації публічного адміністрування в умовах проведення децентралізаційних процесів

Виклад основного матеріалу дослідження. Державне управління України зазнає великих змін в епоху переходу від індустріального до інформаційного суспільств. Зміни охоплюють економічні, політичні та суспільні процеси,

базуються на кардинальному ресурсному показнику – інформації та нових цифрових технологіях. Електронний документообіг – одна із таких нових технологій, що забезпечує швидкість та надійність переміщення інформації у вигляді документу між державними органами влади, між громадянами і владними структурами, в межах суб'єктів бізнесу, на міждержавному рівні.

Системи електронного документообігу, а також інформаційні системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування в цілому – це не стільки комплекс норм та правил, скільки складний комплекс технічних та організаційних рішень. Технічне забезпечення, дотримання встановлених норм і правил забезпечують можливості державних органів управління виконувати швидко та ефективно покладені на них суспільством зобов'язання. Електронний документообіг сприяє швидкому та надійному виконанню цих зобов'язань, є гарантом безпеки інформації, закладеної в документах. Основним результатом комплексного впровадження системи електронного документообігу є створення необхідних передумов для формування єдиного інформаційного простору органів публічної влади. Це, у свою чергу, є основою для підвищення ефективності діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, особливо в умовах реформи децентралізації.

Оскільки децентралізація реально втілюється у життя, запроваджено нову систему районів, впорядковується розподіл повноважень між районами та ОТГ, громади отримали кошти, повноваження та ресурси, врегульовується система відносин між центральними та місцевими органами влади і, при цьому, основною функцією державного управління є прийняття управлінських рішень, що мають форму документів, то застосування електронного документообігу можна вважати інноваційним механізмом організації публічного менеджменту з метою реалізації концепції сервісної держави.

Варто погодитись з Ключевським В. І., що «під електронним документообігом у публічному управлінні будемо розуміти комплекс заходів, що здійснюється в органах державної та виконавчої влади, на основі використання сучасних цифрових технологій щодо створення, передавання, пошуку, виконання і контролю документів відповідно до набору процедурних правил, координації завдань між людьми та синхронізації даних» (Ключевський, 2019: 13).

Необхідністю швидкого запровадження електронного документообігу є те, що в органах влади обсяг роботи з паперовими документами є надзвичайно об'ємним, тривалим в часі, з використанням великої кількості працівників. Електронний формат, як більш швидкий і компактний, але потребує забезпечення відповідних передумов: долучення всіх суб'єктів документообмінних процесів до застосування нових технологій, розвиненість телекомунікаційної інфраструктури, серверного обладнання (або застосування «хмарних технологій»); наявність можливості і запити суспільства, керівництва країною в запровадженні електронного документообігу як оптимізаційної процедури опрацювання документації та реінжиніринг адміністративних процесів; забезпеченість кваліфікованими ІТ-фахівцями; правова захищеність та унормування процедури електронного цифрового підпису, регламентація роботи з електронними документами; технічне та ліцензоване програмне забезпечення оснащення діловодів.

В умовах децентралізації для ефективного функціонування громад, інших державних виконавчих органів влади, подальшого впорядкування потребують адміністративні процедури; необхідно є стандартизація розпорядчих документів; впорядкуванню підлягає і організація однорідної та ефективної управлінської документації; вироблення єдиних правил по зберіганню паперових та електронних документів. Система відносин між органами державної влади та місцевого самоврядування потребує

удосконалення організації інформаційної взаємодії на базі електронного документообігу з використанням кваліфікованого електронного підпису; розробку стратегії розвитку інфраструктури електронного документообігу в органах влади на всіх рівнях; організаційне, правове, технологічне забезпечення електронного документообігу в органах влади та державного управління; оцінку часових та ресурсних показників розвитку інфраструктури електронного документообігу; вибір стандартів обміну інформацією для СЕД; пропозиції щодо координації використання стандартів документообігу на всіх рівнях взаємодії; створення міжвідомчих організаційно-адміністративних механізмів управління розвитком інфраструктури електронного документообігу в органах влади; забезпечення інформаційної безпеки електронного документообігу в органах влади на всіх рівнях управління (Копняк & Покин'єчерда, 2020).

Електронний документообіг регулюється законами («Про електронні документи та електронний документообіг», «Про обов'язковий примірник документів», «Про Національну програму інформатизації», «Про телекомунікації», «Про Національну систему конфіденційного зв'язку», «Про інформацію», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах», «Про Національний архівний фонд та архівні установи», «Про електронні довірчі послуги» та ін.), а також Постановами Кабінету Міністрів України. Так Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 р № 468 внесла зміни до «Типової інструкції з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Раді Міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади» що стосуються впровадження системи електронної взаємодії органів виконавчої влади. У травні 2019 року набула чинності постанова Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. № 375 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р. № 950 і від 17 січня 2018 р. № 55 – таким чином, Регламент Кабінету Міністрів та

постанову «Деякі питання документування управлінської діяльності було приведено у відповідність до Закону України «Про електронні довірчі послуги».

Оскільки для успішного електронного документообігу особливо важливим є використання систем електронного документообігу, то у жовтні 2017 року ухвалений, а з листопада 2018 року набрав чинності Закон України «Про електронні довірчі послуги» (ПЕДП, 2017). Приводячи у відповідність до чинного закону норми, було суттєво оновлено нормативні акти у сфері електронного документообігу, які стосуються органів державної влади, місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій державної форми власності, введено поняття кваліфікованого електронного підпису (КЕП) замість ЕЦП.

Набули чинності постанови Кабінету Міністрів України: «Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів», «Деякі питання документування управлінської діяльності»; накази Державного агентства з питань електронного урядування України: «Про затвердження Вимог до форматів даних електронного документообігу в органах державної влади», «Про затвердження форматів електронних повідомлень та обміну даними системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів» тощо; затверджено Регламент взаємодії Системи електронної взаємодії органів виконавчої влади (версія 2.0) з системами електронного документообігу (Копняк & Покин'єрєда, 2020).

На основі вказаних та інших нормативних документів забезпечується можливість ефективно використовувати електронний документообіг в органах влади України.

В 2015 році було впроваджено електронний документообіг в Адміністрації Президента, а Кабінет Міністрів запустив систему електронної взаємодії органів виконавчої влади. В 2016 році Кабмін перейшов на електронний документообіг із центральними органами виконавчої влади,

прискорюючи міжвідомчий обмін документами приблизно на 50%, а з 2017 року урядом ухвалюється регламент використання електронного підпису банками України та міністерством фінансів видається постанова про перехід бізнесу до подачі звітності в податкову в електронному вигляді. В 2018 році органам виконавчої влади було рекомендовано перейти на використання систем електронного документообігу, що допомагають працювати з е-документами. Безкоштовною платформою для такого переходу є система електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОБВ), що автоматизує процеси створення, надсилання, передачі, одержання, оброблення, використання, зберігання, знищення документів в електронній формі.

Системи автоматизації документообігу, які використовуються на цей час в Україні, є переважно продуктами вітчизняних та зарубіжних виробників. З українських розробок спеціалісти відзначають: СЕД Адміністрації Президента України (СЕД АПУ), АСКОД, «Megapolis.Документообіг», «ДОК ПРОФ 2.0», «Атлас ДОК» і «FossDoc» (ОССЕД, 2010). Система електронного документообігу Адміністрації Президента України впроваджена у дослідну експлуатацію з 1 лютого 2015 року, Верховна Рада України з січня 2022 року має забезпечити повний перехід на електронний документообіг. Також передбачається з 1 вересня 2021 року весь документообіг органів державної влади перевести лише на електронний документообіг.

Спеціалісти відзначають про певну хаотичність у використанні СЕД органами влади впродовж останнього часу. Тому 09.09.2020 року урядом України було зроблено уточнення до Постанови «Деякі питання документування управлінської діяльності» від 17.01.2018 р. № 55 щодо забезпечення загальних правил створення, відправлення, передавання, одержання, опрацювання, використання та зберігання електронних документів та електронних копій паперових

документів, на які накладено ЕЦП, таких, що не містять інформацію з обмеженим доступом. Це дозволить:

- зменшити терміни підготовки та виконання документів;
- постійно забезпечувати відповідність законодавчій базі «місцевих» розпорядчих документів;
- скоротити кількість рутинних операцій обробки документів;
- сконцентрувати увагу на вирішенні змістовних завдань управління;
- забезпечити підвищення якості підготовки управлінських рішень;
- зменшити число «втрачених» документів;
- організувати «відкриті» процеси створення та проходження документів, що гарантує контроль на будь-якій стадії та ін.

Оскільки основною метою децентралізації є наблизити владу до народу, забезпечуючи можливість швидко і якісно реагувати владі на запити населення, то електронний документообіг є в цьому процесі основним реалізатором зв'язку, гарантом швидкості, якості та безпечності документування. Держава гарантує надання електронних послуг, кількість яких щороку збільшується. 5 жовтня 2020 року Міністерство цифрової трансформації разом з президентом на івенті «Дія. Самміт» презентували 10 нових державних електронних послуг. Це перший масштабний «апгрейд» проекту «Цифрова держава», який стартував 7 лютого 2020 із запуску додатку державних онлайн-послуг «Дія». Сьогодні додатком «Дія» користуються п'ять мільйонів осіб. Україна стала першою в світі країною, яка запустила цифрові паспорти і стала четвертою країною в Європі, яка запустила цифрові водійські посвідчення та електронний технічний паспорт.

«Дія» включає в себе всі електронні послуги, які сьогодні існують в державі і кожна нова послуга додається саме на цей портал. За цей час послугами порталу з реєстрації, закриття

ФОП і зміни КВЕДів скористалися понад 100 тисяч разів. Відбувається створення в Україні спеціальної економічно-правової зони «Дія Сіті». Зареєстровані в цій зоні компанії отримують спеціальний пільговий податковий режим (увага на IT-аутсорсингових і для продуктових компаній). Сьогодні на порталі «Дія» доступні 27 державних послуг, а в особистому Електронному кабінеті громадянина доступна інформація з 6 реєстрів. З 5 жовтня на порталі з'явилися ще три нові послуги: будівельні; оновлена реєстрація ТОВ онлайн – найшвидша (30 хвилин) реєстрацію бізнесу у світі; Малятко онлайн (зараз це послуга доступна для 397 пологових будинків по всій Україні – з початку року послугою скористались 20 тис. громадян)... (Некрасов, 2020).

17 травня 2021 року в рамках Всеукраїнського Форуму «Україна 30. Цифровізація» презентовано нові онлайн-послуги та електронні документи, доступні у застосунку та на порталі «Дія»: доступна автоматична реєстрація ФОП без участі реєстраторів – всі необхідні перевірки та внесення даних у реєстри здійснюються автоматично. Також уже запущені анонсовані раніше: послуга зі сплати ЄСВ для ФОП I-III груп та послуга з подачі податкової декларації; запроваджена функція push-повідомлення, яка нагадуватиме про необхідність сплати податків;...можна сплатити податки на майно для фізичних осіб та подати декларації про прибуток. Відтепер у Дії доступна послуга реєстрації операторів потужностей ринку (будь-якого обладнання для виробництва, зберігання або транспортування харчових продуктів). Пізніше буде доступна також послуга із заміни потужностей та анулювання реєстрації. Всі ці послуги надаються повністю автоматично, без участі чиновників. Із 17 травня можна згенерувати статичний QR-код, який дозволяє ділитися необхідними документами онлайн; можлива реєстрація речових прав на нерухоме майно, внесення до Реєстру прав власності, набутих до 2013 року, та сплати адміністративного збору, зокрема при державній реєстрації прав на нерухомість; запущено послугу з онлайн-прописки, з

отримання пільгової іпотеки для внутрішньо переміщених осіб та послуга *Малятко* для громадян, що проживають на тимчасово окупованих територіях; із заміни посвідчення водія та щогодинної інформації з розділу «Штрафи» у застосунку (МПНЕП, 2021).

Проведення референдумів, що є формою прямої демократії, з використанням новітніх технологій – це один із меседжів передвиборчої програми Президента України В. О. Зеленського. Референдуми безсумнівно є вагомим інструментом народовладдя, що забезпечує громадянам їх конституційне право безпосередньо приймати важливі управлінські рішення по вирішенню найактуальніших питань місцевого значення. Проведення місцевих референдумів беззаперечно є суттєвим елементом реформи децентралізації, що гарантує зменшення впливу центру на прийняття локальних рішень. Нові електронні технології дають такі можливості, а часткову нормативну базу закладено в Законі України «Про всеукраїнський референдум» № 1135-IX, який Верховна Рада ухвалила 26 січня 2021 року (ЗУ, 2021).

Розробка нормативної бази по місцевих референдумах триває і врахуванню підлягають багато елементів, особливо безпековий – недопущення сепаратистських дій. Тому місцеві референдуми повинні бути ініціативою виключно територіальної громади та проводитись на її рівні, не стосуватись питань територіальної цілісності і суверенітету України. Надання можливостей проведення місцевих референдумів повинно відбуватись паралельно з укріпленням інституту громадянського суспільства та, таким чином, убезпечити територіальні громади від «перекосів» у застосуванні інструменту місцевого референдуму.

Висновки. Впровадження електронного документообігу в публічному управлінні є процесом поетапного застосування нових технологій як в системі адміністративного менеджменту, так і в сучасному діловодстві. Безсумнівно, що електронний документообіг привносить суттєві зміни в децентралізаційні процеси, забезпечуючи можливості уникнення негативу

корупції міжвідомчих відносин; сприяючи поліпшенню відносин влади та громадян; пришвидшуючи процедури документообігу; виводячи адміністративні відносини на новий рівень спілкування, довіри, функціонування.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Ключевський В. І. Механізми впровадження електронного документообігу в місцевих органах виконавчої влади: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.; 25.00.02 / Херсон. нац. техн. ун-т; Одес. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Одеса, 2019. 23 с.

2. Копняк К. В., Покинйчереда В. В. Електронний обіг в публічному управлінні: проблеми впровадження, переваги та перспективи. URL : <https://cutt.ly/3QXGtsE> (актуальність 20.06.2021)

3. МПНЕП – Мінцифри презентувало нові електронні послуги та документи в «Дію». URL : <https://cutt.ly/zQXGizL> (актуальність 2.07.2021)

4. Некрасов В. 10 нових електронних послуг: державний сервіс «Дія» отримав масштабний «апгрейд». Економічна правда 5 жовтня 2020 р. URL : <https://cutt.ly/oQXGpUw> (актуальність 30.06.2021)

5. ОССЕД – Огляд сучасних систем електронного документообігу. URL: <https://cutt.ly/dQXGsDV> (актуальність 30.06.2021)

6. ЗУ – Про всеукраїнський референдум : Закон України від 26.01.2021 № 1135-IX. URL : <https://cutt.ly/BQXGfbY> (актуальність 27.06.2021)

7. ПЕДП – Про електронні довірчі послуги : Закон України від 05.10.2017 № 2155-VIII. (редакція від 13.02.2020) URL : <https://cutt.ly/jQXGjv7> (актуальність 28.06.2021)

REFERENCES

1. Kliutsevskiy, V. I. (2019). Mekhanizmy vprovadzhennia elektronnoho dokumentoobihu v mistsevykh orhanakh vykonavchoi

vlady [Mechanisms for implementing electronic document management in local executive bodies]. Extended abstract of candidate's thesis. Odessa, 23 [in Ukrainian].

2. Kopniak, K. V., Pokynchereda V. V. (2020). Elektronnyi obih v publichnomu upravlinni: problemy vprovadzhennia, perevahy ta perspektyvy [Electronic circulation in public administration: problems of implementation, advantages and prospects]. Retrieved from <https://cutt.ly/3QXGtsE> [in Ukrainian].

3. MPNTP – Mintsyfry prezentovalo novi elektronni posluhy ta dokumenty v «Diiu» [The Ministry of Finance presented new electronic services and documents in «Action»]. Retrieved from <https://cutt.ly/zQXGizL> [in Ukrainian].

4. Nekrasov, V. (2020) 10 novykh elektronnykh posluh: derzhavnyi servis «Diia» otrymav masshtabnyi «aphreid». [10 new electronic services: the state service «Action» received a large-scale «upgrade»]. Retrieved from <https://cutt.ly/oQXGpUw> [in Ukrainian].

5. OSSED – Ohliad suchasnykh system elektronnoho dokumentoobihu. [Review of modern electronic document management systems]. Retrieved from <https://cutt.ly/dQXGsDV> [in Ukrainian].

6. ZU – Pro vseukrainskyi referendum : Zakon Ukrainy vid 26.01.2021 № 1135-IX [On the All-Ukrainian Referendum: Law of Ukraine of January 26, 2021 № 1135-IX.]. Retrieved from <https://cutt.ly/BQXGfbY> [in Ukrainian].

7. Pro elektronni dovirchi posluhy : Zakon Ukrainy vid 05.10.2017 № 2155-VIII. (redaktsiia vid 13.02.2020) [On electronic trust services: Law of Ukraine dated 05.10.2017 № 2155-VIII. (edited on 02/13/2020)]. Retrieved from <https://cutt.ly/jQXGjv7> [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Публікація присвячена дослідженню рівня впровадження електронного документообігу в публічному управлінні як складової підвищення ефективності та прозорості діяльності

органів державної влади. Електронний документообіг виступає ефективним інструментом організації та адміністрування інформації, на основі якої і відбуваються управлінські процеси. Обробка вхідних даних, аналітичне відпрацювання інформації, прийняття відповідних управлінських рішень – все це відбувається в умовах цифрової трансформації у вигляді електронних документів та за допомогою оптимізаційних механізмів у вигляді Систем електронного документообігу (СЕД). Оскільки інформаційні потоки є різно-типовими, багатоаспектними і кількісно великими, то й інформаційна інфраструктура, цифрові засоби для опрацювання такої інформації повинні бути відповідно ефективними. Від цього в великій мірі залежить діяльність органів державного управління та місцевого самоврядування, вирішення проблем як державного, так і регіонального рівнів.

У статті звернуто увагу на нормативно-правове забезпечення запровадження електронного документообігу в публічному управлінні та вказано на необхідність своєчасного узаконення на рівні Конституції України змін по децентралізації у відносинах між центральними та місцевими органами влади при неухильному забезпеченні унітарного устрою нашої держави. Врахуванню підлягають і такі особливості децентралізації, як забезпечення територіальним громадам різнорівневого самоврядування (фінансового, ресурсного, функціонального та ін.) при збереженні територіальної цілісності, але з можливістю розвивати регіони.

Органи влади, створюючи спеціальні веб-портали, забезпечують можливість громадянам вступати в систему адміністративно-господарських відносин, переходити від однієї служби до іншої без необхідності знову посвідчувати свою особу. Інформація і послуги спеціально тематично групуються за життєвими ситуаціями або за конкретними галузями і в такому вигляді надаються громадянам у формі різноманітних документів. Така інформатизація приводить до

корінного переосмислення ролі і структури органів влади. Завдяки простій взаємодії з органами влади і доступу до публічної інформації, офіційних документів і рішень адміністративних органів, громадяни мають кращу поінформованість і з більшим бажанням беруть участь у процесі вирішення державних справ. Тому особлива увага повинна бути звернута на удосконалення форм електронної демократії, зокрема – електронні послуги, місцеві референдуми, долучення до петиційної процедури, тощо. Відповідно на місцевому рівні, в контексті впровадження електронного документообігу, необхідним постає: впорядкування адміністративних процедур, стандартизація розпорядчих документів, застосування систем електронного документообігу в публічному управлінні та ін.

Враховуючи актуальність, багатогранність та комплексність проблеми впровадження електронного документообігу в публічному управлінні, варто обумовити подальшу необхідність досліджень інструментів організації та адміністрування інформації в умовах удосконалення децентралізаційних процесів, вивчення інструментів місцевих референдумів, навчання персоналу територіальних громад, розбудова громадянського суспільства.

Ключові слова: децентралізація, електронний документообіг, системи електронного документообігу, публічне управління, електронні послуги, місцеві референдуми, територіальні громади, електронна взаємодія органів виконавчої влади.

АННОТАЦІЯ

Публикация посвящена исследованию уровня внедрения электронного документооборота в публичном управлении как составляющей повышения эффективности и прозрачности деятельности органов государственной власти. Электронный документооборот выступает эффективным инструментом организации и администрирования информации, на основе

которой и происходят управленческие процессы. Обработка входных данных, аналитическая обработка информации, принятие соответствующих управленческих решений, – все это происходит в условиях цифровой трансформации в виде электронных документов и с помощью оптимизационных механизмов в виде Систем электронного документооборота (СЕД). Поскольку информационные потоки есть разнотипичными, многоаспектными и количественно большими, то и информационная инфраструктура, цифровые средства для проработки такой информации должны быть соответственно эффективными. От этого в большой степени зависит деятельность органов государственного управления и местного самоуправления, решения проблем, как государственного, так и регионального уровней.

В статье обращено внимание на нормативно-правовое обеспечение внедрения электронного документооборота в публичном управлении и указано на необходимость своевременного узаконивания на уровне Конституции Украины изменений по децентрализации в отношениях между центральными и местными органами власти при неуклонном обеспечении унитарного уклада нашего государства. Учету подлежат и такие особенности децентрализации, как обеспечение территориальным обществам разноразноуровневого самоуправления (финансового, ресурсного, функционального и др.) при сохранении территориальной целостности, но с возможностью развивать регионы.

Органы власти, создавая специальные веб-порталы, обеспечивают возможность гражданам вступать в систему административно-хозяйственных отношений, переходить от одной службы к другой без необходимости опять удостоверять свое лицо. Информация и услуги специально тематически группируются за жизненными ситуациями или за конкретными отраслями и в таком виде предоставляются гражданам в форме разнообразных документов. Такая информатизация приводит к коренному переосмыслению роли

и структуры органов власти. Благодаря простому взаимодействию с органами власти и доступа к публичной информации, официальным документам и решениям административных органов, граждане имеют лучшую осведомленность и с большим желанием принимают участие в процессе решения государственных дел. Поэтому особенное внимание должно быть обращено на усовершенствование форм электронной демократии, в частности – электронные услуги, местные референдумы, приобщение к петиционной процедуре, и тому подобное. Соответственно на местном уровне, в контексте внедрения электронного документооборота, необходимым является: благоустройство административных процедур, стандартизация предписывающих документов, применения систем электронного документооборота в публичном управлении и др.

Учитывая актуальность, многогранность и комплексность проблемы внедрения электронного документооборота в публичном управлении, стоит обусловить последующую необходимость исследований инструментов организации и администрирования информации в условиях усовершенствования децентрализованных процессов, изучения инструментов местных референдумов, учёбы персонала территориальных обществ, перестройка гражданского общества.

Ключевые слова: децентрализация, электронный документооборот, системы электронного документооборота, публичное управление, электронные услуги, местные референдумы, территориальные общества, электронное взаимодействие органов исполнительной власти.